

Hukukî Bilgiler Mecmuası

SAHİP VE BAŞMUHARRİRİ

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

GAD FRANKO MİLÂSLİ

Adres : Galata, Bahtlıyar han Bay Gad Franko yazıhanesi

Telefon : 43009

Bir nüshanın bedeli 25 kuruştur.

Bir senelik abonmanı posta ücretile beraber 250 kuruştur.

Türkiye harici için 300 kuruştur.

İSTANBUL

HANRİ ZELLİQ VE MAHDUMU BASİMEVİ

1939

HUKUKİ BİLGİLER MECMUASI

Ayda bir neşrolunur

TETEBBÜLER

Doctrine

Hukukî fikirler: REFLEXIONS JURIDIQUES

Yayın : Profesör Hirsch'in Ticaret Hukuku :

Hukuk Fakültemizin kıymetli rükûnlerinden Kara ve Deniz Ticareti Hukuku Ordinariyüs Profesörü Dr. Ernst E. Hirsch'in bu sene zarfında basılmış olan Ticaret Hukuku derslerinin 1 inci ve 3 üncü cildleri yayın alanine konulmuştur.

Muntazam çalışması ile, anladış ve anlayışdaki muvaffakiyatı ile temayüz eden profesörün bundan evvel Türk Ticaret Kanununun esaslarına göre Ticaret Hukuku unvanı altında iki cild neşr etmiş idi; Demekki bilginimiz bu bahsları yeniden ele almış ve Fakülte talebesini daha ziyade göz önünde tutarak kaleme almıştır. İlk iki eser o vakit Doçent olan Dr. Galip Gültekin tarafından türkçeye çevirilmiştir. Şimdi yayılan iki cild Fakültede tedris edilen takrirler hulâsası olup Dr. Halil Aslanlı'nın yardımı ile hazırlanmıştır.

Birinci cild genel prensiplere ve Ticarî İşletmeye hasredilmiştir : Hukuk nizamına, Hukuk mekanizmasına, Ticaret Hukuku İlminin mahiyetine ve Türk Ticaret hukukuna birer fasıl ayırarak maddeleri grup şeklinde tetkik etmiş ve Medenî kanunlardaki ticarî kaideleri ve ticarî ikametgâh anlamını izaah etmiştir. Kanunlar arasındaki ihtilaf

ile ticarî münasebetlerde örf ve adet, dikkate şayan bir surette incelenmiştir.

Birinci kitap olarak gösterilen bu esaslı cihetler tetkik edildikten sonra Tüccar, Ticarî Defter, Unvanı Ticaret, Alameti Farika, Gayri meşru Rekabet, Ticarethane ve Sicilli Ticaret fasilleri açık, geniş bir surette anladılmıştır.

Serinin ikinci cildi çıkmadı ; Şirketlere ait olacağı anlaşılıyor. Müellif şimdiden 3 üncü cildi neşr etmeği tercih etti ; Bu cild Kıymetli Evrak umumî unvanı altında muhtelif bahsleri havidir. Kıymetli evrak tabirine pek alışmamış isek de hukukî bir istilah olduğunu kabul etmeliyiz ; çünkü bu tabire bir çok maddelerde tesadüf edilir ; bu maddeler Medenî ve Borçlar kanununda bulunur. Bu tabire Ticaret Kanununda rastlamadığımız gibi, bizzat müellifin dediği gibi bu tabir hakkında kanunî bir tarif Türk kanunlarında mevcut değildir. Her halde bu kitabda senedat bahsinin bütün nevîleriyle tetkik edildiği kolayca anlaşılır. Bir kere senedat hakkında bazı esaslar anladıktan, « Hak » kın senedi takip edeceği ve senedin hakka tabi olacağı izah edildikten sonra kıymetli evrak hukukunun hususiyeti nama, emre, ve hamile yazılı senedleri, kıymetli evrakın doğumu ve ziyai, emtia senetlerinin, hisse senetlerinin hususiyetleri ve kıymetli evrak üzerine yapılan muameleler ayrı ayrı fasıllarda güzelce anladılmıştır.

Bu eser fakülte talebesi için pek kıymetlidir. Fakat biz avukatlar için de elde bulundurmağa mecbur olduğumuz çok kıymetli bir rehberdir. Her iki cildin başında çok güzel ve mufassal bir fihrist vardır. Her fasıl sıra numerosu altında fıkralara ayrılmış ve her fıkra kolayca bulunabilecek şekilde fihristte gösterilmiştir.

Professör Hirsch kuru bir ders şeklinde fikirlerini anlatmıyor ; Her bahsın nazariyesi, muhtelif mutaleaları ve tenkidlerini de bildiriyor. Böylece kitap diri, kuvvetli bir eser şeklinde gözüküyor.

Sayın Profesöre samimî şükranlarımızı sunarız ve eseri tamamlayacak diğer cildleri bekleriz.

Kuvvetli muhakemesini ve ciddi çalışmasını takdir ettiğimiz ve

bu eserin yayınınde hizmeti sebk etmiş olan Doktor H. Arslanlıya da bu teşekkürlerimizden hisse ayırmagi vazife biliriz.

Kaza birliği

Avukat Bay Nihat Bartu arkadaşımızın bu nüshamızde « Vergi Hukuku » unvanı altında yayılan makalesini okuyacaksınız.

Arkadaşımız vergi hukukunun kazandığı şumul ve vus'ati görerek bu işin yalnız idarî zihniyetle hal edilmesinde mahzur görüyor ve kanunî ve hukukî zihniyetin birinci mevkie geçirilmesini istiyor. Bulduğu çare ise « Maliye Vekâletinde sırf vergi hukukuna ait mes'eleler ile iştiğal etmek ve bu bapta mutaleasını beyan edilmek üzere bir « Vergi Hukuku » (Contentieux Fiscal) teşkilâtı vücuda getirmektir » ve ilâve ediyor: mahiyeti itibarile bu teşkilât istişarî mahiyeti haiz olmakla beraber vergi işlerini hukukî bir surette temerküz ettirmeği ve bu bapde umumî ve kanunî görüşleri olması itibarı ile serd edeceği mutaleanın taraflarca kabulü ihtimalları pek kuvvetli olacaktır ».

Arkadaşımız hastalığın ârazını görüyor fakat hastalığı teşhis edemiyor. Filvaki vergi mesaili gittikçe artıyor ; hallü faslı komisyonların ve Şuranın himmetlerine rağmen adlî davalardan çok daha uzun sürüyor ; Bu halın büyük sebeplerinden biri de « Maliyeci zihniyeti » dediğimiz düşünüş tarzı olduğunu da kabul edeceğim. Fakat bulduğu çareyi yani sırf vergi mesaili ile meşğul olacak maliyede yeni bir teşkilâtın vücuda getirilmesi fikrini kabul edemem. Bu teşkilâtın az çok faydası olsa dahi, zamanla aynı maliyeci zihniyete kapılacağı aşıkârdır. Kaldıki bizzat Bartunun dediği gibi böyle bir teesüsün mutaleası istişarî olacaktır.

Hastalık daha derindedir ve ortada adlî kaza yanında İdarî bir kaza bulunmasındadır. Vergi işlerini adliyeye geçiriniz, Usulu Muhakeme ahkâmı mucibince işleri gördürünüz ; o vakit arkadaşımızın derpiş ettiği bütün mahzurlar bertaraf edilmiş olur.

Beşerî kanundur : Devlet Memuru, zihniyeti icabı, mes'uliyetten korkusu neticesi olarak, fert ile karşılaştımı, yorganı kendi tarafına

çeker. İhtilâf vukuunda, hakikatı, doğru yolu göstermek Türk Milleti namına hüküm vermekle muvazzaf olan ve bunu san'at ve meslek edinen hakimlere aittir. İşin mahkemeye gideceğini ve davanın gaip edileceğini gördüğü vakit Maliye kendiliğinden bu teşkilâtı da yapar ve lüzumsuz muameleler ile ve yersiz tefsirlerle bir çok davaların doğmasına mâhal bırakmaz.

Tetkik ve Temyiz Komisyonlarını kaldırarak bu vazifeleri mahkemelere vermek ve Temyizde İdarî davalara bakacak hususi bir daire teşkil etmek gösterilen marazın yegâne çaresidir.

Prensip şu olmalıdır : Tek Millet, tek Kültür, tek Kaza.

Gad Franko Milâslı

Hakimlerin Vazı Kanun Salâhiyetleri

Kanunu Medeninin 1 inci maddesine tevfiken bir hakimin Vazı Kanun sıfatı ile verdiği hükme temyizce müdahale edilip edilmemesi hakkında mecmuaımızda ceryan eden münakaşaya dair kıymetli Hukşinasımız Bay F. H. Demirelli şu yazıyı lütfetmişlerdir.

Aziz Doktor,

Benden de sormak lütfunda bulunduğunuz mes'ele hakkındaki mütaleamı sırf arzuunuza cevap vermiş olmak için âtideki satırlarda hulâsa ediyorum :

Muhakeme usulümüzün me hazlarından biri ve başlıcası olan Nöşatel Kanununun 393 üncü maddesinde temyiz yoluna müracaat sebepleri ve bizim Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunumuzun 428 inci maddesinde nakız sebepleri gösterilmiş bulunmaktadır. Nöşatel maddesinin (a) bendi kanunun yanlış tatbik edilmesi yahud hukukî zühulden bahseder. Bizim maddenin « I » numaralı bendi kanunun ve iki taraf beynindeki mukavelenin yanlış tatbik edilmiş olmasını bozma sebeplerinin başında saymaktadır. Acaba hukukî zühul bizde nakız sebebi değildir ? Malûmdur ki hukuk, kanundan daha geniştir. Mesela örf